

Іноземні мови

Глобалізація суспільства, потреба особистості в швидкій адаптації до умов полікультурного світу, який весь час змінюється, посилює інтерес до мовної освіти як важливого інструменту життєдіяльності людини в полікультурній і мультилінгвальній спільноті людей. Мовна освіта є важливим засобом, котрий формує свідомість особистості та її здатність бути соціально мобільною в суспільстві, сприяє веденню діалогу культур у світі, що глобалізується навколо розв'язання різноманітних проблем. Нові освітні реалії передбачають формування філософії сучасного європейця — «навчання упродовж життя», яка дає усвідомлення необхідності самоосвітньої діяльності особистості та його готовності опановувати нові знання, в т. ч. вивчати нові мови.

Нові реалії вимагають змін до рівнів володіння іноземними мовами, визначення нових підходів до відбору змісту та організації матеріалів, використання адекватних форм та видів контролю.

Державний стандарт початкової загальної освіти

Державний стандарт початкової загальної освіти прийнятий Постановою Кабінету Міністрів від 20 квітня 2011 року №462, розроблений відповідно до мети початкової школи з урахуванням пізнавальних можливостей і потреб учнів початкових класів, визначає зміст початкової загальної освіти, який ґрунтується на загальнолюдських цінностях та принципах науковості, полікультурності, світського характеру освіти, системності, інтегративності, єдності навчання і виховання на засадах гуманізму, демократії, громадянської свідомості, взаємоповаги між націями і народами в інтересах людини, родини, суспільства, держави.

Державний стандарт ґрунтується на засадах особистісно зорієнтованого і компетентнісного підходів, що зумовлює чітке визначення результативної складової засвоєння змісту початкової загальної освіти.

Державний стандарт складається з: Базового навчального плану початкової загальної освіти; загальної характеристики інваріантної та варіативної складових змісту початкової загальної освіти; державних вимог до рівня загальноосвітньої підготовки учнів.

У результативній складовій кожної освітньої галузі Державного стандарту визначено державні вимоги до рівня загальноосвітньої підготовки учнів початкової школи, які відповідають змісту і структурі предметних компетентностей.

Протягом навчання у початковій школі учні повинні оволодіти ключовими компетентностями, які передбачають їх особистісно-соціальний та інтелектуальний розвиток, формуються на міжпредметній основі та є інтегрованим результатом предметних і міжпредметних компетенцій.

Метою вивчення іноземної мови є формування в учнів комунікативної компетентності з урахуванням комунікативних умінь, сформованих на основі мовних знань і навичок, оволодіння уміннями та навичками спілкуватися в усній і письмовій формі з урахуванням мотивів, цілей та соціальних норм мовленнєвої поведінки у типових сферах і ситуаціях.

Для досягнення зазначеної мети передбачається виконання таких завдань:

- правильна вимова і розрізнення на слух звуків, слів, словосполучень і речень;
- оволодіння найбільш уживаною лексикою у межах визначеної тематики і сфери спілкування;
- отримання уявлення про основні граматичні категорії мови, яка вивчається;
- розпізнавання відомого лексичного і граматичного матеріалу під час читання та аудіювання і використання його у процесі усного спілкування;
- розуміння на слух мовлення вчителя, однокласників, основного змісту текстів з використанням наочності;
- участь у діалогічному спілкуванні (вміння вести етикетний діалог і діалог-розпитування під час повсякденного спілкування);
- уміння коротко висловлюватися у межах тематики і сфери спілкування, що визначені для початкової школи, відтворювати напам'ять римовані твори дитячого фольклору;

оволодіння технікою читання вголос, читання про себе навчальних та нескладних текстів, використання прийомів ознайомлювального та навчального читання;
правильне написання слів, словосполучень, речень і текстів;
засвоєння елементарних відомостей про країну, мова якої вивчається.

З урахуванням мети і завдань вивчення іноземної мови виділяються такі змістові лінії: мовленнєва, мовна, соціокультурна і діяльнісна.

На основі цього Державного стандарту Міністерство освіти і науки, молоді та спорту розробляє типові навчальні плани, навчальні програми, відповідно до яких здійснюється підготовка підручників.

Навчальні програми для загальноосвітніх навчальних закладів

У 2012/2013 н.р., як і в попередні роки, іноземна мова буде вивчатися за декількома навчальними програмами а саме:

«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 1-4 класи», Видавничий дім «Освіта», 2012 р.;

«Навчальні програми з іноземних мов для загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов 10-11 класи», Київ, 2010 р.;

«Програми для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови, Іноземні мови. 5-9 класи», Київ 2010 р.;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Іноземні мови. 5-9 класи», «Перун», 2005 р.;

«Програми для загальноосвітніх навчальних закладів. Друга іноземна мова 5-11 класи», «Перун», 2005р.;

Навчальні програми не встановлюють порядок (послідовність) вивчення предметної тематики у рамках навчального року, а лише вказують на зміст, вивчення котрого є об'єктом тематичного контролю та оцінювання у рамках семестрового і підсумкового контролю.

Програми з іноземних мов мають наскрізний характер та представлені в єдиній системі, в діяльнісній термінології з чітко вираженою кореляцією між класами.

Типові навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів.

Робочі навчальні плани на 2012/2013 навчальний рік складаються згідно листа Міністерства від 23.05.12 р. №1/9-399 для:

- 1-х класів - за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорт України від 10.06.2011 № 572;

- 2-4 класів – за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 29.11.2005 № 682;

- 5-9-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів, затвердженими наказом МОН України від 23.02.2004 № 132, зі змінами, внесеними наказом МОН України від 05.02.2009 № 66;

- 10-11-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеню, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834;

- спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов: 1 клас – за Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОНмолодьспорт України від 10.06.2011 № 572 (додатки 4-5); 2-4 класи – за Типовим навчальним планом спеціалізованих шкіл цього типу, затвердженими наказом МОН України від 13.03.2006 №182 чи Типовими навчальними планами початкової школи, затвердженими наказом МОН України від 29.11.2005 № 682 (додаток 4); 5-9 класи – за Типовим навчальним планом спеціалізованих шкіл цього типу, затвердженими наказом МОН України від 13.03.2006 №182; 10-11 класи – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 №834 (додаток 19);

- білінгвальних класів: 5-9 класи спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземних мов – за Типовими навчальними планами, затвердженими наказом МОН від

07.07.2009 № 626; 10-11 класи – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834 (додаток 20);

5-9 класи загальноосвітніх навчальних закладів з навчанням мовами національних меншин з вивченням двох іноземних мов можуть користуватися варіантами навчальних планів, доведеними до місцевих органів управління освітою та навчальних закладів листом МОН України від 14.06.2005 № 1/9-321. За цим варіантом можуть також складатись робочі навчальні плани загальноосвітніх навчальних закладів, які передбачають вивчення двох мов національних меншин (замість другої іноземної мови планується мова національної меншини); для 10-11-х класів – за Типовими навчальними планами загальноосвітніх навчальних закладів III ступеня, затвердженими наказом МОН України від 27.08.2010 № 834 (додаток 15).

Як і в минулі роки інваріанта складова типового навчального плану основної школи (1-11 класи) забезпечує реалізацію змісту іншомовної освіти на рівні Державного стандарту.

Предмети та курси за вибором визначаються загальноосвітнім навчальним закладом у межах гранично допустимого навчального навантаження з урахуванням інтересів та потреб учнів, а також рівня навчально-методичного та кадрового забезпечення закладу.

Особливості запровадження вивчення іноземної мови з першого класу

Згідно Державного стандарту початкової загальної освіти іноземна мова впроваджується як обов'язковий предмет з 1-го класу в усіх типах загальноосвітніх навчальних закладів.

Тип навчального закладу	Кількість годин по класах			
	1	2	3	4
загальноосвітній навчальний заклад	1	2	2	2
спеціалізована школа з поглибленим вивченням іноземних мов	3	3	3	4

З педагогічної точки зору, на етапі початкової школи особливо важливо розвивати в дітей позитивну мотивацію до вивчення іноземної мови та інтерес до пізнання світу навколо, а також формувати здатність і готовність до іншомовного навчання на наступному етапі основної школи.

Ефективність раннього початку вивчення іноземної мови не викликає сумнівів, тому що мова, вивчена в дитинстві, розкриває мовні й комунікативні здібності учня: мимоволі зіставляються факти двох мов; мовна картина світу створюється окремо для кожної мови; мислення стає багаторівневим – абстракція від конкретної мови, можливість бачення світу скрізь призму кожної з мов, побажання значення або відтінку думки, що не передається однією мовою, але має стандартні форми вираження в іншій.

Іншомовна діяльність як новий спосіб спілкування молодшого школяра потребує створення позитивної мотивації, яка є одним із найважливіших психологічних факторів успішності вивчення іноземної мови і ключовим питанням організації навчання молодших школярів.

Організація навчально-виховного процесу та навчально-методичне забезпечення учнів початкової школи.

У загальноосвітніх навчальних закладах може використовуватися лише те навчально-методичне забезпечення, що має відповідний гриф Міністерства освіти і науки України. Перелік рекомендованої літератури затверджується наказом Міністерства освіти і науки України та оприлюднюється через “Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України”. Із зазначеним переліком можна буде ознайомитись на сайті Міністерства освіти і науки України www.mon.gov.ua Для учнів 1 –го класу загальноосвітніх навчальних закладів і спеціалізованих шкіл із поглибленим вивченням іноземних мов підготовлені нові підручники та навчально-методичні комплекти. Навчальний зміст підручників укладено відповідно до програми і представлено розділами, що відповідають тематиці ситуативного спілкування.

Структура кожного підручника є чіткою і послідовною, вона відображає специфіку предмету іноземна мова, яка полягає у тому, що провідним компонентом змісту навчання

іноземної мови є не основи наук, а *способи діяльності* — навчання різних видів мовленнєвої діяльності: *говоріння, аудіювання, читання, письма*.

Перелік підручників для учнів 1-го класу загальноосвітніх навчальних закладів та спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням іноземної мови.

1. «Англійська мова. 1 клас» (авт. Несвіт А. М.), ТОВ «Видавництво «Генеза».
2. «Англійська мова. 1 клас» (авт. Карпюк О. Д.), ТОВ «Видавництво «Астон».
3. «Англійська мова для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням англійської мови. 1 клас» (авт. Калініна Л. В., Самойлюкевич І. В.), ТОВ «Центр навчально-методичної літератури».
4. «Англійська мова для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням англійської мови. 1 клас» (авт. Ростоцька М. Є., Карпюк О. Д.), ТОВ «Видавництво «Астон».
5. «Німецька мова. 1 клас» (авт. Паршикова О. О., Мельничук Г. М., Савченко Л. П., Сидоренко М. М., Горбач Л. В.), ТОВ «Видавництво «Грамота».
6. «Німецька мова для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням німецької мови. 1 клас» (авт. Скоропад Я. М.), ДП «Всеукраїнське спеціалізоване видавництво «Світ».
7. «Французька мова. 1 клас» (авт. Чумак Н. П., Кривошеєва Т. В.), ТОВ «Видавничий дім «Освіта».
8. «Французька мова для спеціалізованих шкіл з поглибленим вивченням французької мови. 1 клас» (авт. Клименко Ю. М.), ТОВ «Видавництво «Генеза».
9. «Іспанська мова. 1 клас» (авт. Редько В. Г., Береславська В. І.), ТОВ «Видавництво «Генеза».

Навчально-методичний апарат підручників враховує психофізіологічні особливості дітей кожного вікового періоду. Тому підручник з іноземної мови для 1 класу дещо відрізняється від підручників для наступних класів, оскільки шестирічна дитина ще не має досвіду навчання. Зміст підручника з іноземної мови для першокласника спирається на досвід, набутий маленьким учнем у дошкільний період. Зокрема, йдеться про елементарні знання дитини про себе та оточуючий світ, уміння розглядати й обговорювати зображене на малюнках, використовувати наочність і предмети в своїх коротких зауваженнях-повідомленнях; навички розмальовувати, вирізати, клеїти, ліпити, співати, танцювати, розповідати вірші, виконувати фізичні рухи за командою, спілкуватися з іншими дітьми і дорослими, виказувати різні емоції, розмовляти, змінюючи інтонацію, жестикулювати, розігрувати короткі сценки і, звичайно ж, грати в ігри.

1-й клас початкової школи розглядається як основний в постановці іноземної вимови, формуванні ритміко-інтонаційних навичок та звуко-буквених співвідношень.

35 годин, відведених програмою на вивчення іноземної мови в 1-му класі планується розділити на 2 півріччя – I півріччя – 16 годин для засвоєння основ фонологічного аспекту мови і 19 годин (II півріччя) на засвоєння звуко-буквених співвідношень.

В обох випадках оволодіння звуковою та буквеною системами іноземної мови відбувається на основі виділених авторами комунікативних одиниць, які повністю відповідають тематиці ситуативного спілкування та реалізують мовленнєві функції, запропоновані програмою з іноземної мови для 1-го класу.

Знайомство учнів зі звуковою системою іноземної мови повинно відбуватися на основі імітативно-ігрових технологій в умовах комунікативних ситуацій, що являють собою сукупність мовленнєвих та немовленнєвих умов, необхідних і достатніх для здійснення мовленнєвих дій. За принципом схожості типові комунікативні ситуації поєднані за сферами спілкування.

В програмі з іноземної мови для 1-го класу виділено найбільш відповідні сфери спілкування, а саме: *особистісна*, центром якої є сім'я, друзі, дозвілля, іграшки, тварини; *публічна*, що охоплює свята та традиції, пов'язані з ними; *освітня*, сконцентрована навколо знань предметів шкільного побуту.

Маленьким дітям важливо зрозуміти, що іноземна мова пов'язана з якимось іншим способом життя, з конкретними людьми, які живуть в іншій країні та користуються цією мовою. Так, при навчанні та підготовці формування звертання, прощання до знайомих та незнайомих людей в різних життєвих ситуаціях слід акцентувати увагу на значенні

етикетних правил, правил рольового етикету, що впливає на процес взаємного розуміння людей, які виховувалися в різних культурах. Уже в початковій школі учень повинен знати як привітати друга, вчителя, які комунікативні одиниці можна використовувати, реагуючи на прості запитання типу «Як справи», в залежності від ситуації спілкування. Засвоївши як функціонує даний приклад в створеній комунікативній ситуації, учень легко переносить його в реальну ситуацію в класі, знайомлячись один з одним і представляючи своїх друзів.

Таким чином, саме комунікативна одиниця, що підлягає засвоєнню на уроці, визначає набір і черговість звуків для введення та тренування, а імітативно-ігрові технології сприяють формуванню в учнів всіх компонентів фонологічної компетенції, а саме: ритму, наголосу та інтонації.

Принцип міжпредметності реалізується при виконанні учнем завдань в робочому зошиті, де або запропоновано домалювати героїв, розмалювати їх, вирізати та зробити власну іграшку, яку вони будуть представляти на уроці, драматизуючи власну казку. Всі завдання робочого зошиту сприяють розвитку самостійної навчальної діяльності, вимагають від учнів творчого індивідуального підходу до їх виконання.

Отже, 1-ше півріччя закінчується засвоєнням усієї звукової системи англійської мови і комунікативних одиниць, зумовлених тематикою ситуативного спілкування особистісної сфери (Я, мій друг, сім'я, іграшки).

У 2-му півріччі продовжується формування мовленнєвих вмінь за темами публічної та освітньої сфер спілкування з основним акцентом на вивченні звуко-літерних співвідношень. Засвоєння даних співвідношень не буде викликати труднощів у дітей, тому що вони вже знайомі зі звуками іноземної мови. Новим буде порівняння звуку та літери з однієї сторони, і порівняння літер іноземної та української мов. До цього часу учні 1-го класу вже знають букви рідної мови і вміють читати, тому засвоєння літер іноземної мови буде значно легшим. Тут також будуть доцільними комунікативно-ігрові технології, за допомогою яких учні не тільки засвоюють всі букви алфавіту, але й відтворюють графічні образи слів та словосполучень, частина з яких вже була засвоєна раніше.

Закінчується 1-й рік навчання святом букваря, на якому учні демонструють отримані знання, уміння і навички в усній формі, на основі комунікативних завдань.

Для унаочнення процесу іноземної мови і закладання основ самооцінювання та самоконтролю учням пропонується заповнення елементів мовного порт фоліо, що відповідає сучасним Європейським стандартам вивчення іноземної мови у ранньому віці.

2-й рік вивчення іноземної мови, що розпочнеться з 2013/2014 н.р. передбачає не тільки більшу кількість годин, відведених на вивчення іноземної мови, але й збільшення тем ситуативного спілкування, особливо в публічній сфері (короткі відомості про своє місце, пори року, екскурсії). Сфери спілкування, які були позначені в 1-му класі, отримують поширене тлумачення, наприклад, до представлення членів сім'ї додається їх вік, описання зовнішності, до характеристики друзів додається опис їх одягу, улюблених іграшок, хобі і т.д.

Комунікативно-мовленнєвий розвиток учня 2-го класу продовжується в усній формі спілкування, тобто учень повинен навчитися сприймати і розуміти іноземну мову на слух і відповідно на неї реагувати. В цьому віці діти легко сприймають почуте, без труднощів розуміють на слух не тільки окремі слова, але й цілі комунікативні одиниці, об'ємні мовні відрізки, тому навчання аудіювання – розуміння мови, що сприймається на слух - є невід'ємним компонентом навчання комунікації. Воно складається з уміння диференціювати звуки, що сприймаються, інтегрувати їх в смислові комплекси, утримувати їх у пам'яті під час слухання, здійснювати можливе прогнозування і, виходячи із ситуації спілкування, розуміти отриману інформацію. Саме через аудіювання відбувається засвоєння мовленнєвої сторони мови, що значно полегшує оволодіння говорінням. Матеріалом для слухання у 2-му класі слугує не тільки жива мова вчителя на уроці, але й аудіозаписи джазових наспівів, дитячих віршиків, пісень, римовок, мікро-діалогів, міні-розповідей.

В 2-му класі розглядається цілеспрямована робота з читанням в 2-х напрямках – навчання техніки читання (читання вголос) та читання про себе. Вже в 1-му класі діти засвоїли

англійський алфавіт, оволоділи елементарними знаннями про звуко-літерні співвідношення. Дитина починає усвідомлювати важливість мнемічної задачі для засвоєння навчального матеріалу, поданого вчителем. У цьому віці відбувається інтенсивне формування прийомів запам'ятовування, тому при формуванні вмінь читання необхідно використовувати прийоми активізації асоціативної пам'яті учнів, спроможних “зачепити” емоційну та інтелектуальну сфери дітей, посилити чуттєву основу їх сприймання і допомогти їм більш яскраво закарбувати в пам'яті правила читання.

Навчання читання про себе іншомовних текстів покликане вирішувати певні комунікативні задачі, тому починаючи з молодшої школи слід навчати комунікативному читанню в послідовності: від комунікації – до читання і від читання – до комунікації. Перед тим, як діти перейдуть до читання надписів під малюнками, загадок, віршів, міні-розповідей, вони повинні будуть виконати нескладні комунікативні завдання: відповісти на питання учителя, сказати 1-2 речення про героїв, описати їхню зовнішність, припустити їх улюблений вид заняття і т.д. Комунікативні завдання після читання тексту вимагають в учня поширеної відповіді на питання, виразу за опорами (ключовими словами, малюнками).

Навчання читання на комунікативній основі реалізують закладений в концепції інтегративний підхід, коли мовний і мовленнєвий матеріал, що вивчається, проходить через 3 основних аналізатори – слуховий, зоровий та моторний. Четвертий – динамічний аналізатор - додається під час навчання письма і тим самим остаточно закінчують формування мовних навичок та мовленнєвих вмінь.

Учні 2-го класу засвоюють навички техніки письма – графіки та орфографії. Саме у 2-му класі закладаються основи грамотного письма. Навчання письмового мовлення як самостійного виду мовленнєвої діяльності починається у 3-му класі і продовжується до закінчення початкової школи.

До закінчення навчання в початковій школі учень повинен навчитися не тільки грамотно скопіювати текст англійською мовою за дотриманням прийнятих норм графіки та орфографії, але й вставляти в нього слова та словосполучення згідно з навчальною ситуацією, а також самостійно писати лист обсягом не менше 8 речень.

В 3-4 класах значно ускладнюється тематика мовного та мовленнєвого матеріалу для говоріння. Крім невербальних моделей комунікативної поведінки, діти будуть вживати емоційно-зabarвлені комунікативні одиниці розмовної мови, характерні носіям мови, які вони вивчили завдяки використанню автентичних прикладів іноземної мови (джазові наспіви, дитяча поезія, казки, оповідання тощо), та які вони будуть вживати під час відтворення власних діалогів, що моделюють реальне спілкування.

У 3-4 класах доцільно застосовувати ситуації, побудовані за принципом діалогу культур, а саме: ситуацій -уявних подорожей до визначних місць країни, мова якої вивчається, ситуацій-обміну думками, пов'язаних з обговоренням отриманих знань про національні реалії іншої та своєї культури, наприклад, про реалії шкільного життя, національні та родинні свята, світу дитячих захоплень тощо.

На відміну від 1 і 2 класів, в 3-4 класах збільшується доля самостійної роботи учня над мовним та мовленнєвим матеріалом, що дозволяє молодшим школярам реалізувати свої творчі здібності. Це не тільки індивідуальні завдання при виконанні пошукових завдань при читанні та письмі. На особливу увагу заслуговує проектна робота як різновид творчої групової роботи молодших школярів. Завдання-проекти мають допомагати дітям під керівництвом учителя, а далі і самостійно створювати зміст своєї навчальної діяльності і засвоювати його в ході підготовки й захисту кінцевого продукту обраного проекту: колажу, альбому, сторінки з книги, постеру і т.д.

Все це сприятиме реалізації одного з провідних завдань середньої школи – навчати учнів успіху, у нашому випадку – вивчення і використання іноземної мови у міжкультурному спілкуванні.

З огляду на те, що майже всі стратегічні документи щодо вивчення іноземних мов, зорієнтовані на Загальноєвропейські рекомендації з мовної освіти, то більш детально

ознайомитись із основними положеннями цього документу можна на сайтах: <http://www.coe.int>; www.britishcouncil.org.ua; www.goethe.de/kiev

Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з іноземних мов

На сьогодні внесено певні зміни до критеріїв навчальних досягнень учнів а саме: уточнені схеми і критерії оцінювання письма, оскільки формат завдань з іноземних мов носить компетентнісний характер і в тій чи іншій мірі охоплює всі компоненти комунікативної компетенції в якості об'єктів контролю.

Обсяг тексту, рівень складності, лексична та граматична наповнюваність, тематика текстів для аудіювання та читання; обсяг висловлювань монологічного висловлювання та кількість реплік у діалогічному мовленні, характер і тематика, лексична і граматична наповнюваність для говоріння; обсяг письмового повідомлення, його тематика, структура, повнота розкриття змісту, лексична насиченість та рівень граматичної компетентності для письма визначається вчителем відповідно до Програмових вимог, для кожного етапу навчання та типу навчального закладу.

Основними видами оцінювання з іноземної мови є поточне, тематичне, семестрове, річне оцінювання та підсумкова державна атестація. Тематичне оцінювання проводиться на основі поточного оцінювання. Окремого оцінювання для виставлення тематичних оцінок не передбачено. Під час виставлення тематичного балу результати перевірки робочих зошитів не враховуються.

Один раз наприкінці семестру проводиться контроль за чотирма видами мовленнєвої діяльності (аудіювання, говоріння, читання, письмо). До журналу робиться, наприклад, такий запис:

5.12.	18.12.	22.12.	25.12.
Контроль	Контроль	Контроль	Контроль
Аудіов.	Говор.	Читання.	Письма

Звертаємо увагу, що «Контроль» не є контрольною роботою і може бути комплексним та проводитись у формі тестування.

Оцінка за семестр виставляється на основі тематичного оцінювання та оцінок контролю з чотирьох видів мовленнєвої діяльності.

Для виконання всіх видів навчальних робіт з іноземної мови учням рекомендується мати зошити:

- з першого року навчання (1 клас) – 2 зошити один з яких може бути на друкованій основі. Для виконання підсумкових контрольних робіт окремі зошити не заводяться.

При перевірці робіт з іноземної мови у початковій школі (1-4 класи) вчитель виправляє помилки і пише зверху правильний варіант слова, виразу тощо. Зошити у яких виконуються навчальні класні та домашні роботи перевіряються після кожного уроку у всіх учнів з виставленням оцінок.

В 5-9 класах зошити перевіряються один раз на тиждень.

В 10-11 класах у зошитах перевіряються найбільш значимі роботи але з таким розрахунком щоб один раз в місяць перевірялись роботи всіх учнів.

Словники перевіряються один раз в семестр. Вчитель виправляє помилки і ставить підпис та дату перевірки.

Відповідно до загальних вимог до ведення класного журналу «Записи в журналі ведуться державною мовою. З іноземних мов частково допускається запис змісту уроку та завдання додому мовою вивчення предмета».

Всі записи в зошитах учні повинні проводити з урахуванням наступних вимог: писати акуратно та розбірливо; записувати дату виконання роботи (число та місяць). Дата в зошитах з іноземних мов записується так як це прийнято у країні мова котрої вивчається. Після дати необхідно вказати де виконується робота (класна чи домашня робота), вказати номер вправи або вид роботи, що виконується.

Зошити та словники підписуються мовою яка вивчається.

Поділ класів на групи здійснюється відповідно до нормативів, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 20.02.02 р. № 128. При поглибленому вивченні іноземної мови

з 1-го класу клас ділиться на групи з 8-10 учнів у кожній (не більше 3 груп); при вивченні іноземної що не є мовою навчання, а вивчається як предмет – клас чисельністю понад 27 учнів ділиться на 2 групи.

Не менш важливим на сьогоднішній день у сучасній школі є само- оцінювання. Самооцінювання є невід'ємним умінням сучасної людини в процесі пізнання і самопізнання та альтернативним способом оцінки досягнень учнів. Найважливішою метою самооцінювання є підвищення учнівської здатності до саморефлексії, що сприяє зростанню питомої ваги самостійності в організації процесу навчання (самонавчання). Одним з найефективніших інструментів, що допомагає розвинути в учня здатність до самооцінювання в іншомовному навчанні є Європейське мовне портфоліо.

Загальноєвропейські рівні володіння мовою є базовими для Європейського мовного портфоліо. Вони забезпечують основу для учнівського самооцінювання та слугують матеріалом для постановки навчальних цілей. Шкали для самооцінювання відповідно до рівнів мовленнєвих умінь є центральними для структури і функцій Європейського мовного портфоліо. Таким чином, використовуючи Європейське мовне портфоліо у своєму іншомовному навчанні учні не тільки знайомляться із загальноєвропейськими рівнями володіння мовою, але й на практиці вчать працювати з ними – з одного боку, займаючись плануванням власної навчальної діяльності із визначенням конкретних цілей за допомогою дескрипторів в оціночних шкалах, з другого – займаючись самооцінюванням, яке є результатом ефективної учнівської рефлексії власного процесу навчання мови. Отже, за допомогою Європейського мовного портфоліо спрощується процедура впровадження європейських стандартів оцінювання учнів, в тому числі під час формуючого чи підсумкового тестування, які здійснюються за допомогою дескрипторів відповідно до Загальноєвропейських рівневих стандартів.

Під час вивчення іноземної мови дія самооцінювання може фокусуватися на трьох аспектах. Перший – це сам навчальний процес. Учні повинні бути здатними оцінити, наскільки добре вони навчаються взагалі, на певному етапі та наскільки успішно виконують індивідуальні завдання та досягають навчальних цілей. Другий аспект для самооцінювання – це учнівські комунікативні уміння, відповідно до рівнів і дескрипторів, розроблених Радою Європи. Третій аспект – це лінгвістична компетенція учня. **Використовуючи самооцінювання, учні вчать контролювати свій лінгвістичний здобуток і виправляти помилки, використовуючи ті самі шкали і оціночні схеми, які використовуються під час оцінювання іншими.** Таким чином, вони починають глибше розуміти методи оцінювання, що може допомогти їм краще скласти підсумкові іспити (тести).

Самооцінювання та традиційне оцінювання не можуть замінити один одного, але в ідеалі вони повинні доповнювати один одного. Самооцінювання базується на учнівській розвинутій здібності рефлексії з метою оцінити свої знання, уміння й досягнення. Оцінювання іншими надає більшої об'єктивності у вимірюванні тих же знань, навичок і досягнень. Використання цих двох видів оцінювання сприятиме розвитку учнівської автономії, впровадженню компетентісного підходу у навчання іноземних мов, кращого розуміння загальноєвропейських оціночних стандартів.

На сьогодні розроблено український варіант Європейського мовного портфоліо який проходить апробацію у п'яти регіонах України (Харків, Одеса, Донецьк, Чернівці, Тернопіль) та підготовлено і видруковано методичний посібник «Європейське Мовне Портфоліо: Методичний посібник. - Тернопіль: Лібра Терра, 2008.». Більш детально ознайомитися з основними положеннями щодо використання Європейського мовного портфоліо можна на сайтах: www.coe.int/portfolio; www.cilt.org.uk/elp.htm; www.nacell.org.uk/elp.htm; www.eelp.gap.it; www.europeestaalportfolio.nl та безпосередньо звернувшись до національного експерта проекту Карпюк О.Д. за адресою: karpjuk@i.ua

Використання Європейського мовного портфоліо дозволяє зробити процес іншомовного навчання більш прозорим для учнів, допомагаючи їм розвивати їхню здатність до відображення та самооцінювання, таким чином, надаючи їм можливість поступово збільшувати свою відповідальність за власне навчання.